

ՀՀ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

2015

ՀՈՒՆՎԱՐ-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՄԱԽԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ	3
2. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ	6
3. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	6
4. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	7
5. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ	4
6. ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	7
6.1 Առևտրի շրջանառություն.....	7
6.2 Ծառայություններ	8
6.3 Այլ ծառայություններ	9
7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ.....	10
8. ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ՀՈՍՔԵՐ	13
9. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐ ԵՎ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆ	15
10. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԻՐՔԸ ԳԼՈՒԲԱԼ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ 2015-2016թթ ԻՆԴԵՔՍՈՒՄ	16

1. ՀԱՄԱԽԱՈՒՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ

Համաշխարհային տնտեսության տարեսկզբի զարգացումների համատեքստում միջազգային կազմակերպությունների կողմից հրապարակվեց Հայաստանի 2015թ. տարեկան ՀՆԱ կանխատեսումները (Համաշխարհային բանկ՝ 0.0%, Արժույթի միջազգային հիմնադրամ՝ -1.0%, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ՝ -1.5%):

2015թ. հունվար-սեպտեմբերին գրանցվել է համախառն ներքին արդյունքի 3.5% աճ (բացարձակ արժեքով կազմել է՝ 3,498.9 մլրդ դրամ կամ 7,324.4 մլն ԱՄՆ դոլար), ինչը թույլ է տալիս պնդել, որ 2015թ. տարեկան աճը կմնա 3.5%-ի մոտակայքում, ինչն առավել մոտ է Հայաստանի Հանրապետության 2015թ. պետական բյուջեի հիմքում դրված ՀՆԱ կանխատեսվող 4.1% ցուցանիշին:

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության կողմից տարեսկզբին 2015թ. համար կանխատեսվել էր¹ ՀՆԱ 3.4 ± 0.3% աճ:

ՀԱՄԱԽԱՈՒՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ

	2010-9	2011-9	2012-9	2013-9	2014-9	2015-9
Համախառն ներքին արդյունք, մլրդ դրամ	2328.9	2574.8	2762.7	2915.3	3300.0	3499.0
Համախառն ներքին արդյունք, մլն ԱՄՆ դոլար	6537.6	6812.3	7472.9	7284.5	8021.4	8517.6
Համախառն ներքին արդյունքի աճի տեմպը, %	102.0	104.4	107.6	102.8	103.8	103.5

Համախառն ներքին արդյունքը 2015թ. հունվար-սեպտեմբերին ԵԱՏՄ-ում նվազել է 3.0%-ով, ԱՊՀ-ում՝ -3.3%, ԵՄ -28՝ գրանցվել է 1.8% աճ:

- ❖ **ԵԱՏՄ երկրներից՝** Ռուսաստանի Դաշնության ՀՆԱ-ն նվազել է 3.8%-ով, իսկ Բելառուսիայինը՝ 3.7%-ով, աճ է գրանցվել Ղրղզստանում՝ 6.3% և Ղազախստանում 1.0%:
- ❖ **ԱՊՀ երկրներից** Ուզբեկստանում գրանցվել է 8.0%, Թուրքմենստանում՝ 7.5%, Ադրբեջանում 3.7% աճ:
- ❖ **ԵՄ երկրներից՝** աճ է գրանցվել հետևյալ երկրներում՝ Չեխիա՝ 4.2%, Անգլիա՝ 2.4%, Նիդերլանդներ՝ 2.1%, Ֆրանսիա՝ 1.1%, Ավստրիա՝ 0.7%, Իտալիա՝ 0.7%, Լատվիայում գրանցվել է 2.6%, Լիտվայում՝ 1.5%, իսկ Էստոնիայում՝ 1.3% աճ:
- ❖ **Այլ երկրներից** Թուրքիայում գրանցվել է 11.1%, Չինաստանում՝ 6.9%, Վրաստանում՝ 2.7% աճ:

¹ Կանխատեսումն իրականացվել է երկու մոդելների կիրառմամբ՝ ա) ավտոնոմ էկոնոմետրիկ մոդելի (որը ներկայացվում է ռեգրեսիոն հավասարումների համակարգի տեսքով) և բ) ARIMA(1,2) մոդելի (կատարելով սխալների կառուցվածքային ձևափոխություն, ընդ որում ապացուցվել է, որ նմանատիպ ձևափոխությունը չի խախտում սպիտակ աղմուկ պրոցես լինելու անհրաժեշտ պայմանը)

Չնայած 2014թ. տարեվերջից և 2015թ. ընթացքում համաշխարհային տնտեսական ոչ բարենպաստ զարգացումների բացասական ազդակների 2015թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին համախառն առաջարկը ձևավորվել է հիմնականում ի հաշիվ արտահանելի ճյուղերի:

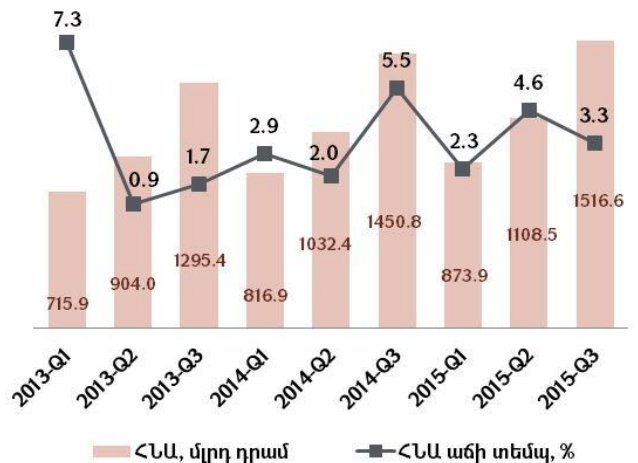
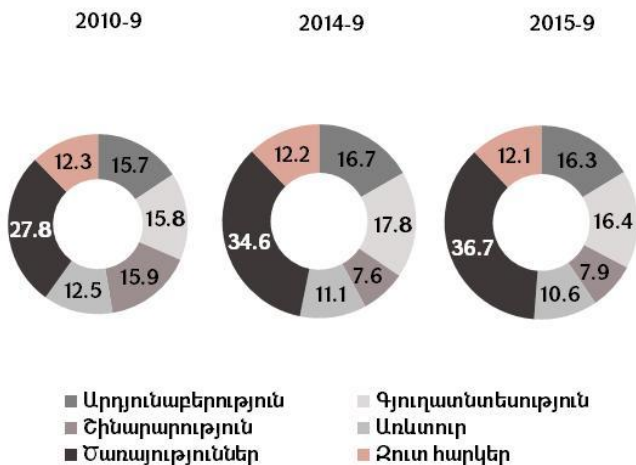
ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ԱՃ, %

Աճը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի նկատմամբ, %						
	2010-9	2011-9	2012-9	2013-9	2014-9	2015-9
ՀՆԱ	102.0	104.4	107.6	102.8	103.8	103.5
Արդյունաբերություն	109.7	112.1	109.4	105.5	100.0	106.8
Գյուղատնտեսություն	79.0	117.6	112.3	105.9	107.3	108.6
Շինարարություն	104.3	85.5	106.6	86.0	95.2	101.0
Առևտրի շրջանառություն	102.9	104.7	100.5	104.4	102.7	93.7
Ծառայություններ	106.6	106.5	108.3	105.0	106.7	103.5

Թեև հաշվետու ժամանակահատվածում գյուղատնտեսության ոլորտում գրանցվել է ավելացված արժեքի աճ, այնուամենայնիվ ՀՆԱ արդյունքի կառուցվածքում վերջինիս մասնաբաժինը նախորդ տարվա նույն ժ/շ համեմատությամբ նվազել է 1.4 տոկոսային կետով, ինչը կարելի է բացատրել 2014թ. 9 ամիսների համեմատությամբ գյուղատնտեսական արտադրանքի գների նվազմամբ (գյուղատնտեսության ավելացված արժեքի դեֆլատորը 2015թ. հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 90.0%):

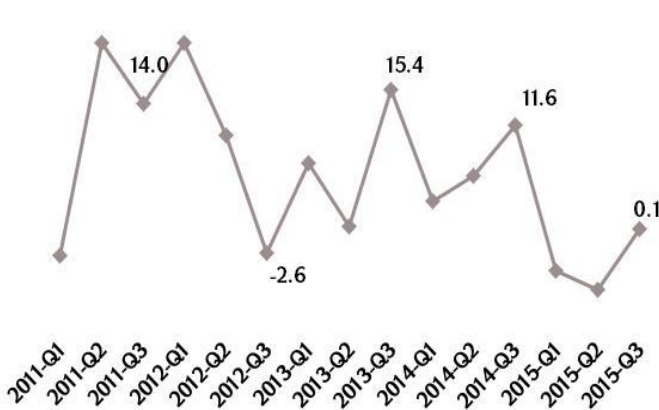
ՀԱՄԱՆԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ, %

ՀՆԱ ԱՃՆ ԸՍՏ ԵՌԱՄՍՅԱԿՆԵՐԻ, %

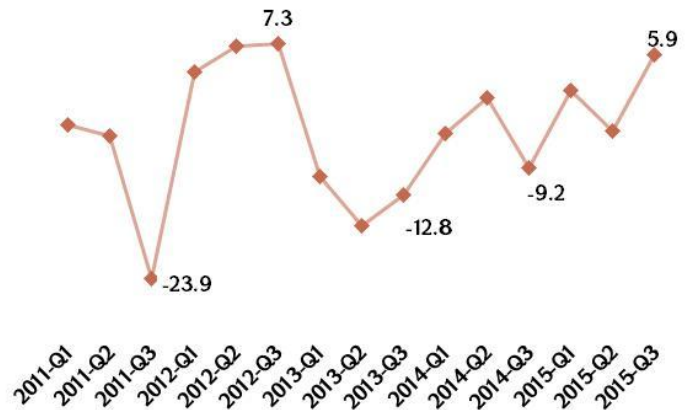

Շինարարության ոլորտում 2014 և 2013թ.թ. 3-րդ եռամսյակների նվազման դիմաց հաշվետու տարվա 3-րդ եռամսյակում գրանցվել է ավելացված արժեքի 5.9% աճ:

ՄՇԱԿՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ԱՃ, %

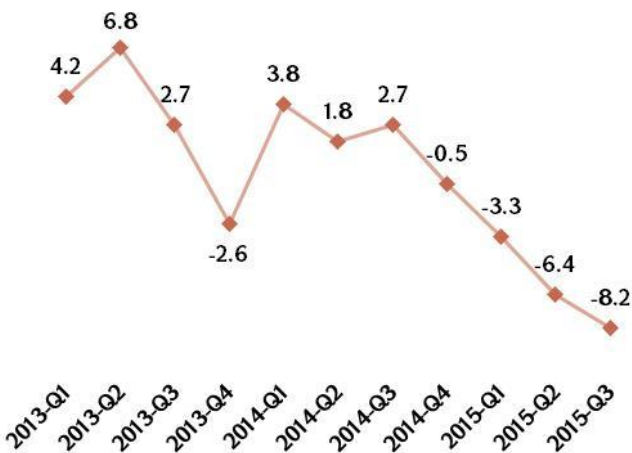

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ԱՃ, %

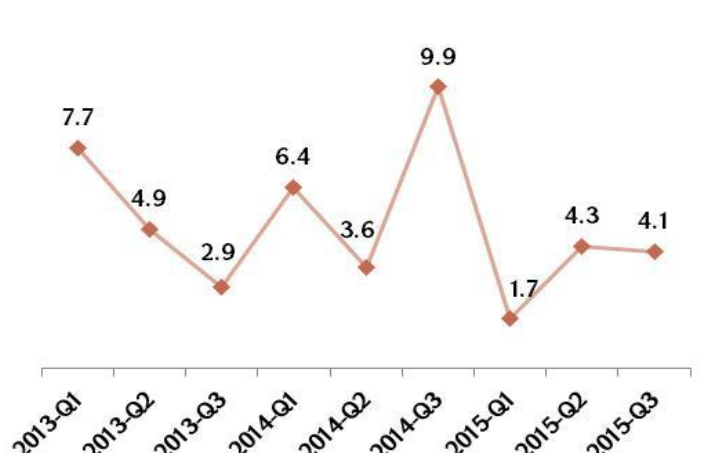

2015թ. տարեսկզբին գրանցված համաշխարհային տնտեսական բացասական զարգացումները զսպող ազդեցությունն ունեցան ինչպես առևտրի, այնպես էլ ծառայությունների ոլորտի վրա: Մասնավորապես 2014թ. հունվար-սեպտեմբերի համեմատությամբ տրանֆերտների 31.9% անկումը, (այդ թվում ՌԴ-ից՝ 45.1%), ինչպես նաև բնակչությանը տրամադրվող սպառողական վարկերի ծավալի 0.3% նվազումը հանգեցրել է բնակչության տնօրինվող եկամտի նվազմանը, ինչն էլ պայմանավորել է առևտրի ծավալների նվազումը և ծառայությունների ոլորտի ավելացված արժեքի աճի դանդաղումը:

ԱՌԵՎՏՐԻ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ԱՃ, %

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ԱՃ, %

Առևտրի պարագայում նկատելի է նաև բազային էֆեկտ: Այսպես, 2014թ. տարեվերջին և 2015թ. 1-ին եռամսյակում արտարժույթային շուկայում փոխարժեքների տատանումների, ինչպես նաև ԵԱՏՄ-ին միանալու հետ կապված՝ բնակչության կողմից ավտոմեքենաների գների աճի սպասումների արդյունքում 2014թ. ընթացքում գրանցվեց ավտոմեքենաների և սարքավորումների ներմուծման աճ (մասնավորապես 2013թ. համեմատությամբ 2014թ. ավտոմեքենաների ներմուծումն ավելացել է ավելի քան 5,000 հատով):

2. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ

2015 թվականի հունվար-սեպտեմբերին տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը (ՏԱՑ) կազմել է 103.7%: Միաժամանակ, սեպտեմբեր ամսվա ՏԱՑ-ը օգոստոս ամսվա նկատմամբ կազմել է 109.8%, իսկ սեպտեմբերը նախորդ տարվա սեպտեմբերի նկատմամբ՝ 102.2%:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ, 2015Թ., %

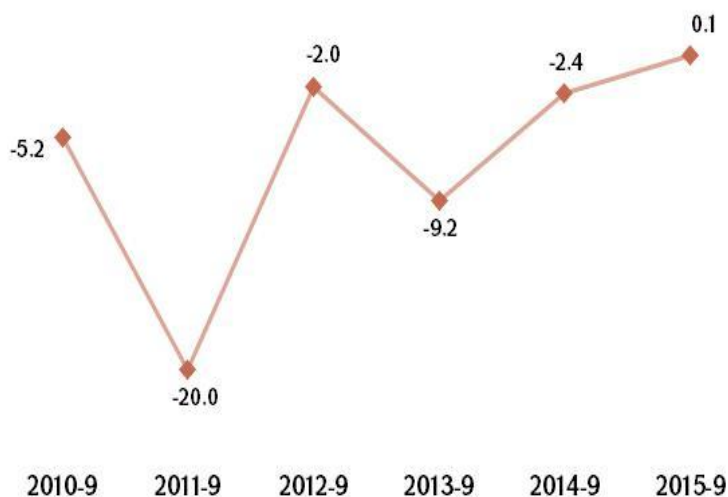
	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ	Հ
Նախորդ տարվա նույն ժ/շ նկատմամբ (աճողական)	2.0	3.1	2.9	3.1	2.9	4.0	3.9
Նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ	2.0	4.2	2.6	3.4	2.5	8.1	3.8
Նախորդ ամսվա նկատմամբ	-51.5	9.9	13.0	3.4	6.6	16.2	9.4

Գյուղատնտեսության աճի տեմպը կազմել է 111.3%, արդյունաբերությանը՝ 104.8%, ծառայություններինը՝ 102.5% և շինարարությանը՝ 100.1%: Առևտրի շրջանառությունը կրճատվել է 5.6%-ով:

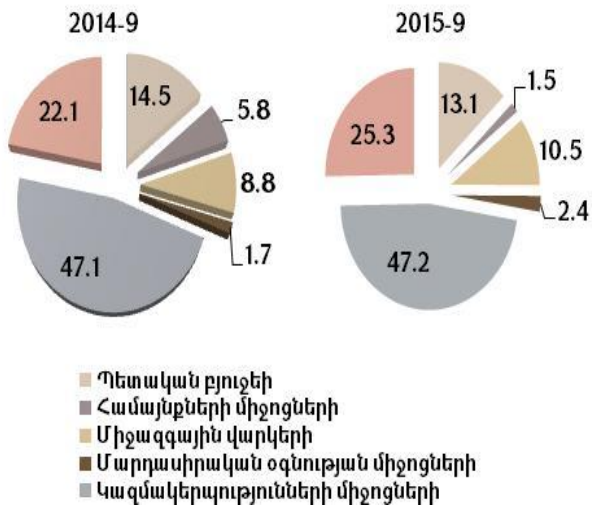
3. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շինարարության աճի տեմպը կազմել է 100.1%: Ըստ ֆինանսավորման աղբյուրների շինարարության ծավալների աճ է գրանցվել մարդասիրական օգնությունների՝ աճի տեմպը 143.4%, միջազգային վարկերի՝ աճի տեմպը 119.9%, բնակչության միջոցների՝ աճի տեմպը 114.3% և կազմակերպությունների միջոցների հաշվին՝ աճի տեմպը 100.2% (ընդ որում՝ օտարերկրյա ներդրողների ֆինանսավորմամբ (տեսակարար կշիռը՝ 6.1%) շինարարության աճի տեմպը կազմել է 135.2%: Պետական բյուջեի և համայնքների միջոցների հաշվին իրականացված շինարարության ծավալների գծով գրանցվել է համապատասխանաբար 9.9% և 73.1% նվազում:

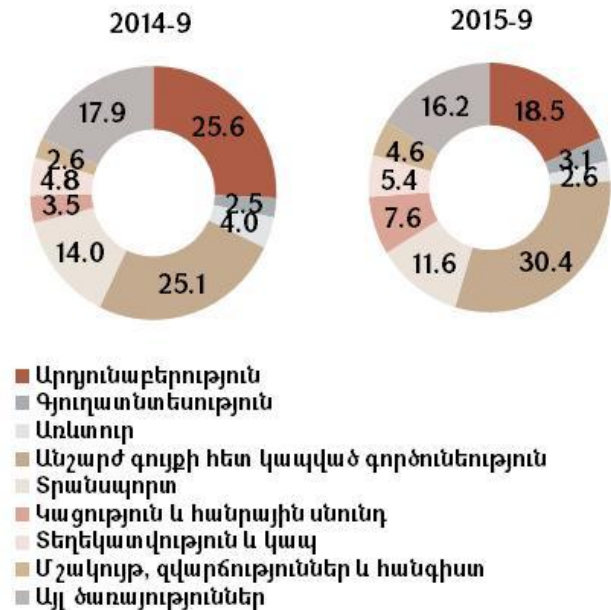
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՃ, %

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՆ ԸՍՏ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ, %

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆ ԸՍՏ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ, %

2014թ. 9 ամիսների համեմատությամբ 7.1 տոկոսային կետով նվազել է արդյունաբերության ոլորտում իրականացված շինարարության տեսակարար կշիռը, ինչը հիմնականում հետևանք է ընդհանուր շինարարության մեջ 7.0% տեսակարար կշիռ կազմող է «Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում» ենթաճյուղում իրականացված շինարարության 14.1%, «Մշակող արդյունաբերությունում» (տեսակարար կշիռը՝ 2.5%)՝ 64.5% և «Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքների շահագործում» ենթաճյուղում (տեսակարար կշիռը՝ 2.3%)՝ 45.3% նվազման: Ընդհանուր շինարարությունում 6.4% տեսակարար կշիռ կազմող «Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում» ենթաճյուղում գրանցվել է 8.1% աճ:

Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեության ոլորտի տեսակարար կշիռն ավելացել է 5.3 տոկոսային կետով (շինարարության աճը կազմել է 21.3%):

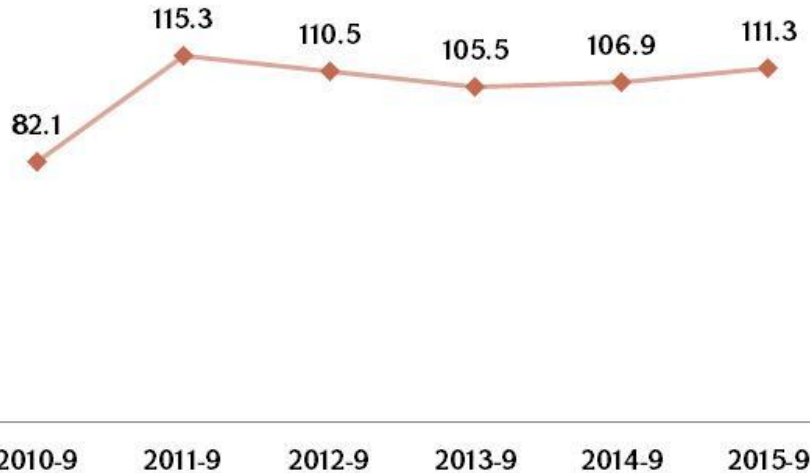
Կացություն և հանրային սննդի կազմակերպում գործունեության տեսակում շինարարության ծավալներն աճել են 2.2 անգամ, իսկ տեսակարար կշիռը՝ 4.1 տոկոսային կետով:

4. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղատնտեսությունում աճի տեմպը կազմել է 111.3%: Բուսաբուծության աճի տեմպը կազմել է 115.0%, անասնաբուծությունում՝ 104.1%, իսկ ձնկաբուծությունում՝ 126.0%: Բուսաբուծության աճը պայմանավորված է ընթացիկ տարվա բարենպաստ բնակլիմայական պայմաններով, պետական աջակցությամբ իրականացված ծրագրերով ցանքատարածությունների և վարելահողերի ավելացմամբ, ինչպես նաև ջերմոցային տնտեսությունների զարգացմամբ: Մասնավորապես, գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի ցանքատարածություններից հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսերինը

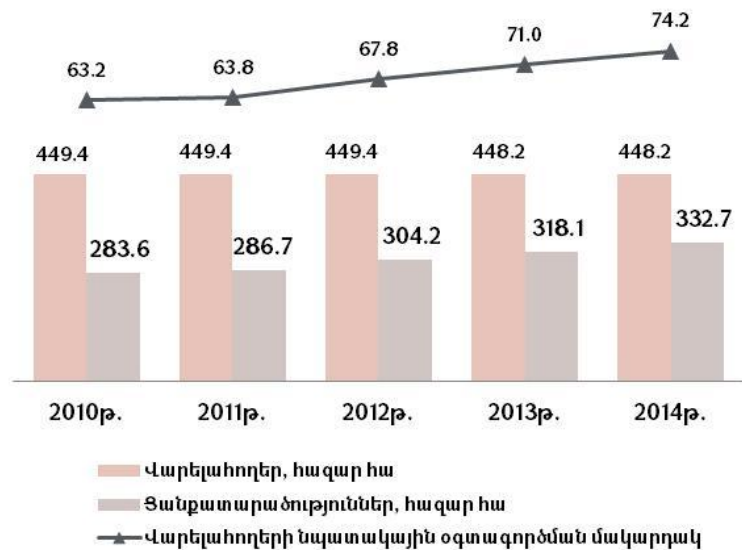
2015թ. հուվար-հունիսին 2014թ. նույն ժ/շ համեմատ աճել է 5.8%, կարտոֆիլինը՝ 3.0%, բանջարանոցային մշակաբույսերինը՝ 9.6%, բոստանային մշակաբույսերինը՝ 16.4% և կերային մշակաբույսերինը՝ 4.0%: Տեխնիկական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները նվազել են 2.1%-ով: Ընդհանուր առմամբ ցանքատարածությունները կազմել են 351 219 հա՝ աճելով 5.6 %-ով:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՃԻ ՏԵՄՊ, %

Գյուղատնտեսական արտադրանքի գերակշիռ մասը բաժին է ընկնում բուսաբուծությանը: 2011թ. սկսած վարելահողերի նպատակային օգտագործման մակարդակը աճել է և արդեն 2014թ. կազմել 74.2%:

ՎԱՐԵԼԱՀՈՂԵՐԻ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՕԳՏԱԳՈՐՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿ

Վարելահողերի նպատակային օգտագործման մակարդակի ավելացմանը զուգահեռ նկատելիորեն բարձրացել է նաև գյուղատնտեսական հիմնական արտադրատեսակների բերքատվությունը:

**ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՄԻՋԻՆ
ԲԵՐՔԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, Ց/ՀԱ**

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Խոշոր եղջերավոր կենդանիներ	571.4	599.2	661.0	677.6	688.6
այդ թվում՝ կովեր	272.6	283.3	303.3	309.6	313.9
Ոչխարներ և այծեր	532.3	590.2	674.7	717.6	745.8
Խոզեր	114.8	108.1	145.0	139.8	142.4
Թռչուններ	3462.5	4023.5	4050.0	4101.2	4145.5

Անասնաբուծության ենթաճյուղում ևս վերջին տարիներին նկատելի են դրական տեղաշարժեր: Մասնավորապես ապահովվել է ինչպես գյուղատնտեսական կենդանիների և թռչնի գլխաքանակի, այնպես էլ անասնաբուծական հիմնական մթերքի արտադրության շարունակական աճ:

**ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԵՎ ԹՈՂՆԻ
ԳԼԽԱՔԱՆԱԿ, ՀԱԶԱՐ ՀԱՏ**

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Կենդանի և թռչուն սպանդի համար, 1 000տ	124.3	127.9	130.3	146.8	163.3
Կաթ, 1 000տ	600.9	601.5	618.2	657.0	700.4
Ձու, մլն. հատ	702.2	633.6	658.1	615.2	641.8
Բուրդ (\$իզիկական քաշով), տ	1188.0	1230.0	1280.3	1426.0	1477.0

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԹԵՐՔՆԵՐԻ ԻՐԱՅՈՒՄ

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	2014թ.
Հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր	20.7	27.9	26.5	30.8	31.8
Կարտոֆիլ	170.1	194.3	206.7	214.3	232.2
Բանջարեղեն	294.2	306.7	325.0	333.7	350.5
Բոստանային մշակաբույսեր	4476.0	5764.0	5128.0	5356.0	5832.0

Գյուղատնտեսության վարկավորումը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 142.3 մլրդ դրամ, աճը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ կազմել է 22.3%:

Ընդհանուր վարկերի կառուցվածքում գյուղատնտեսությանը տրամադրված վարկերի մասնաբաժինը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 7.5%, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 6.5%-ի դիմաց

5. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

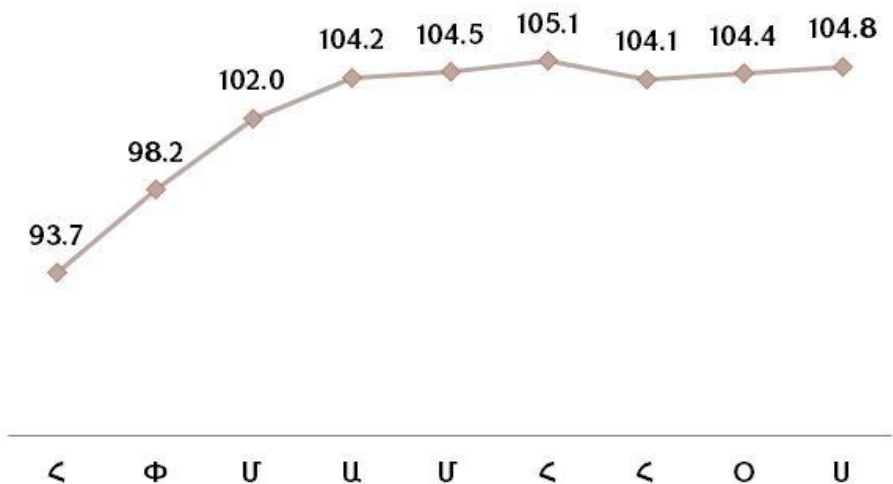
Արդյունաբերության աճի տեմպը կազմել է 104.8%: Տարեսկզբից աճը շարունակվում է առավել բարձր տեմպով: Արդյունաբերության կառուցվածքում շարունակում է գերակշռել մշակող արդյունաբերության մասնաբաժինը, որի նպաստման չափը հաշվետու ժամանակահատվածում բացասական է:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՃԻ ՏԵՄՊ, %
2015Թ., ԱՃՈՂԱԿԱՆ

	Արտադրանքի ծավալ մլրդ. դրամ	Աճ 2014թ. նույն ժ/շ նկատմամբ, %	Կառուցվածք, %	Նպաստման չափ, տոկոսային կետ
Արդյունաբերություն	948.3	4.8	100.0	-
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում	164.4	40.5	17.3	6.4
Մշակող արդյունաբերություն	597.1	-3.8	63.0	-2.5
Էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	171.3	4.7	18.1	0.8
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	15.5	9.9	1.6	0.1

Արդյունաբերության աճին նպաստել են հետևյալ ճյուղերը. «Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործում»՝ աճի տեմպը 140.5%, «Էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում»՝ աճի տեմպը 104.7%, «Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում»՝ աճի տեմպը 109.9%:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻ
2015Թ. ՀՈՒՆՎԱՐ-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ

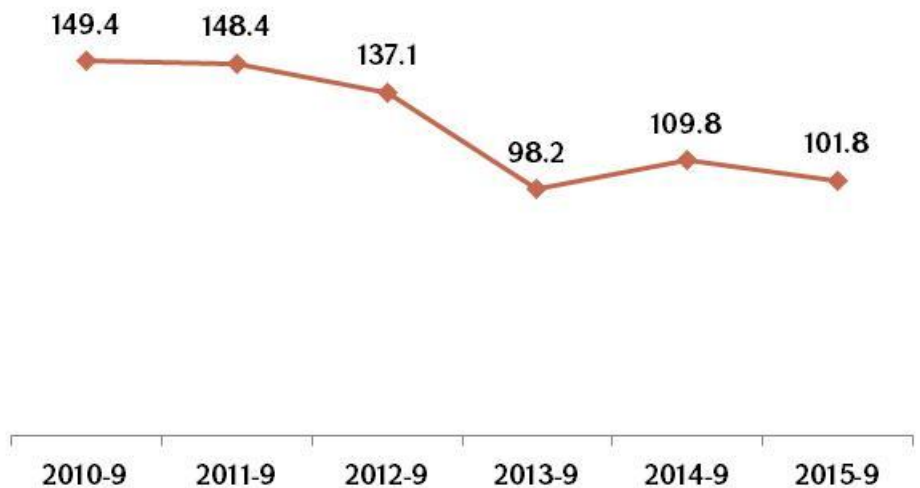
Հաշվետու ժամանակահատվածում Բելառուսի արդյունաբերությունը նվազել է 7.1%, Ռուսաստանի Դաշնությանը՝ 3.2%, Ղազախստանինը՝ 1.0%: Դրդաստանում արդյունաբերության աճը կազմել է 17.4%, Ադրբեջանում՝ 6.4%, Ավստրիայում՝ 1.2%, Ֆրանսիայում՝ 1.1%:

Մշակող արդյունաբերությունում գրանցվել է 3.8% նվազում, որը հիմնականում պայմանավորված է մշակող արդյունաբերության կառուցվածքում մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող «Սննդամթերքի արտադրության» (տեսակարար կշիռը՝ 35.6%) ենթաճյուղում գրանցված 6.3%, «Հիմնային մետաղների արտադրության» (տեսակարար կշիռը՝ 19.6%) ենթաճյուղի 15.2%, «Խմիչքների արտադրության» (տեսակարար կշիռը՝ 35.6%) ենթաճյուղի 21.5% նվազմամբ:

Չնայած մշակող արդյունաբերության ճյուղի նվազմանը՝ մշակող արդյունաբերության ենթաճյուղերից աճի տեմպ է գրանցվել վերջինիս հետևյալ ենթաճյուղերում՝ «Ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրություն»՝ 152.8%, «Արտադրատեսակների արտադրություն՝ չներառված խմբավորումներում»՝ 149.3%, «Կահույքի արտադրություն»՝ 138.5%, «Դեղագործական արտադրանքի արտադրություն»՝ 127.5%, «Թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն»՝ 126.4%, «Հագուստի արտադրություն»՝ 109.4%, «Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն»՝ 108.6%:

Արդյունաբերության ոլորտին տրամադրված առևտրային վարկերի ծավալը հաշվետու ժամանակահատվածի վերջին կազմել է 388 մլրդ դրամ, աճը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ կազմել է 1.8%:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԱՃԻ ՏԵՄՊԸ, %

Արդյունաբերության ոլորտին տրամադրված վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր վարկերի ծավալում կազմել է 20.3%, նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի 21.2%-ի դիմաց:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՆԻՇ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ, 2015Թ. ՀՈՒՆՎԱՐ-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

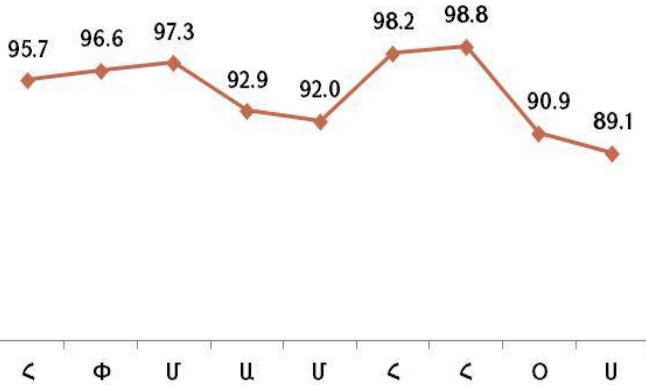
	Արտադրանքի ծավալ, մլրդ դրամ	Աճ 2014թ. նույն ժ/2 նկատմամբ, %	Կառուցվածք, %	Արդյունաբերության աճին նպաստման	Պատրաստի արտադրանքի իրացում, մլրդ դրամ	Արտահանում, մլրդ դրամ	Արտահանում իրացման նկատմամբ, %
Արդյունաբերություն	948.3	4.8	100.0	-	950.8	377.0	39.7
B Հանքագործական արդյունաբերություն և բազահանքերի շահագործում	164.4	40.5	17.3	6.4	151.7	125.3	82.6
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	161.0	41.7	17.0	6.4	147.8	124.2	84.0
08 Հանքագործական արդյունաբերության և բազահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	3.5	-4.6	0.4	0.0	3.8	1.1	27.9
C Մշակող արդյունաբերություն	597.1	-3.8	63.0	-2.5	612.4	229.2	37.4
10 Սննդամթերքի արտադրություն	212.6	-6.3	22.4	-1.5	211.6	10.8	5.1
11 Խմիչքների արտադրություն	70.8	-21.5	7.5	-2.1	71.0	35.3	49.7
12 Ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրություն	65.6	52.8	6.9	2.6	77.4	56.1	72.5
13 Մանածագործական արտադրատեսակների արտադրություն	0.4	-15.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.9
14 Հագուստի արտադրություն	6.4	9.4	0.7	0.1	6.4	2.8	44.2
15 Կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	0.9	-0.1	0.1	0.0	0.8	0.3	32.2
16 Փայտանյութի մշակում, բացի կահույքից	1.1	-0.6	0.1	0.0	1.2	0.1	5.9
17 Թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն	14.1	26.4	1.5	0.3	14.1	0.0	-
18 Պոլիգրաֆիական գործունեություն, գրառված կրիչների բազմացում	11.7	24.0	1.2	0.2	11.7	0.1	-
20 Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն	6.5	8.6	0.7	0.1	6.8	0.7	10.3
21 Դեղագործական արտադրանքի արտադրություն	5.6	27.5	0.6	0.1	5.2	2.6	51.1
22 Ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	17.1	-6.7	1.8	-0.1	18.5	1.4	7.6
23 Այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	32.6	-8.2	3.4	-0.3	31.4	3.1	10.0
24 Հիմնային մետաղների արտադրություն	116.8	-15.2	12.3	-2.1	120.7	100.4	83.1
25 Պատրաստի մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	7.8	-21.5	0.8	-0.2	8.0	0.3	3.8
26 Համակարգիչների, էլեկտրոնային և օպտիկական սարքավորումների արտադրություն	3.6	-3.8	0.4	0.0	3.5	1.5	41.8
27 Էլեկտրական սարքավորանքի արտադրություն	3.3	-25.9	0.4	-0.1	3.4	0.8	24.3
28 Մեքենաների և սարքավորանքի արտադր. չներառված ուրիշ խմբավորումներում	2.7	13.6	0.3	0.0	2.7	0.7	26.3
30 Այլ տրանսպորտային սարքավորանքի արտադրություն	0.0	61.1	0.0	0.0	0.0	-	-
31 Կահույքի արտադրություն	2.2	38.5	0.2	0.1	2.1	0.2	8.0
32 Արտադրատեսակների արտադրություն, չներառված ուրիշ խմբավորումներում	13.6	49.3	1.4	0.5	13.6	12.0	87.8
33 Մեքենաների և սարքավորանքի նորոգում և տեղադրում	1.6	16.1	0.2	0.0	1.6	0.0	0.2
D Էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	171.3	4.7	18.1	0.8	171.3	22.6	13.2
35 Էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	171.3	4.7	18.1	0.8	171.3	22.6	13.2
E Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	15.4	9.9	1.6	0.1	15.4	-	-
36 Ջրի հավաքում, մշակում և բաշխում	10.1	7.4	1.1	0.1	10.1	-	-
37 Կոյուղի	1.7	3.8	0.2	0.01	1.7	-	-
38 Թափոնների հավաքում, մշակում և ոչնչացում, նյութերի վերականգնում	3.7	21.2	0.4	0.1	3.7	-	-

6. ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

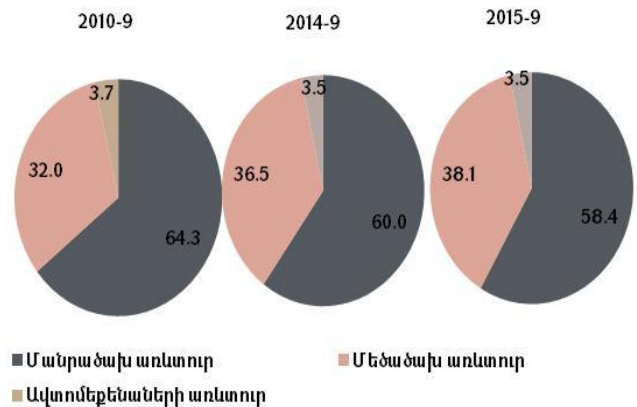
6.1 Առևտրի շրջանառություն

Առևտրի շրջանառությունը նվազել է 5.6%-ով: Առևտրի շրջանառությունը ձևավորող 58.4% տեսակարար կշիռ ունեցող մանրածախ առևտրի շրջանառությունը նվազել է 7.6%-ով, 38.1% տեսակարար կշիռ ունեցող մեծածախ առևտրինը՝ 1.9%-ով, իսկ 3.5% տեսակարար կշիռ ունեցող ավտոմեքենաների առևտրինը՝ 8.6%-ով: Առևտրի շրջանառության ամսական տվյալների դիտարկումը ցույց է տալիս, որ միտումը որոշակիորեն վերափոխվում է դրականի:

ԱՌԵՎՏՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՃԻ ՏԵՄՊ, ԱՄԻՍԸ ՆԱԽՈՐԴ ՆՈՒՅՆ ԱՄՍՎԱ ՆԿԱՏՄԱՄԲ, 2015Թ. %

ԱՌԵՎՏՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՎԱ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ, %

Առևտրի ցուցանիշի նվազումը շարունակում է հիմնականում պայմանավորված մնալ արտաքին մասնավոր տրանսֆերտների ծավալի կրճատմամբ Արտաքին մասնավոր տրանսֆերտների ծավալը 2015թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժ/շ համեմատությամբ նվազել է 31.9%-ով:

Միաժամանակ, բացասական միտումը որոշակիորեն փոխհատուցվում է միջին ամսական անվանական աշխատավարձի աճին զուգահեռ ամսական կտրվածքով տրանսֆերտների ծավալների նվազման դանդաղմամբ,

Մանրածախ առևտրի կառուցվածքում շարունակում է գերակշռել խանութների միջոցով իրականացվող առևտուրը, որի տեսակարար կշիռը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 70.9%, 2014թ. նույն ժ/շ 72.4%-ի դիմաց:

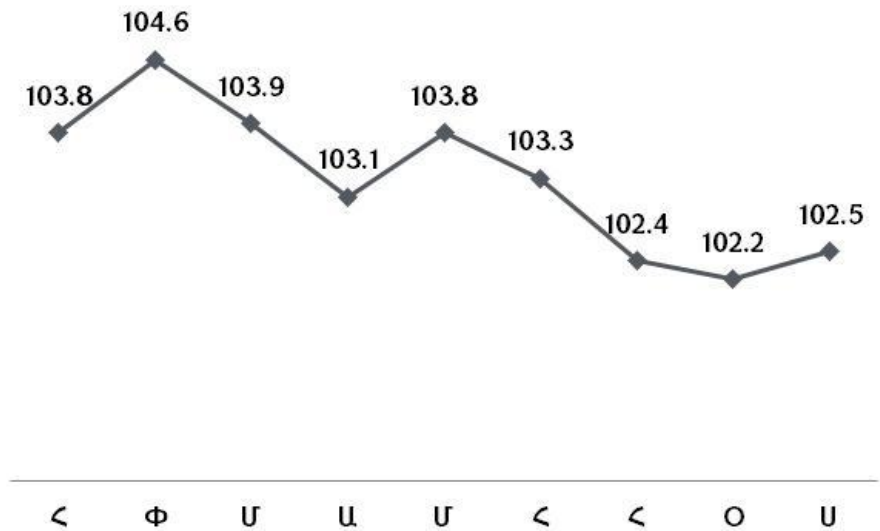
Առևտրի վարկավորման ծավալը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 338.0 մլրդ դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի նկատմամբ նվազելով 6.7%:

Առևտրի վարկավորման տեսակարար կշիռը վարկերի ընդհանուր ծավալում կազմել է 17.5%, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 19.9% դիմաց:

6.2 Ծառայություններ

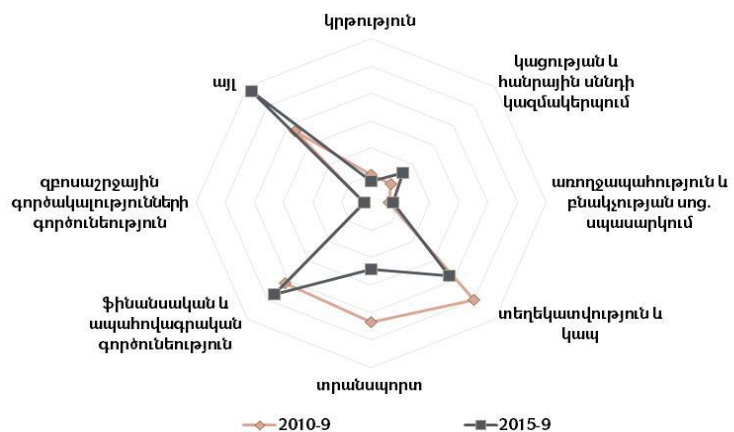
Ծառայությունների ծավալի աճի տեմպը կազմել է 102.5%: Աճին նպաստել են հետևյալ ծառայությունները՝ «Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն»՝ աճի տեմպը՝ 108.6% (տեսակարար կշիռը՝ 23.5%), «Մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ»՝ աճի տեմպը՝ 169.3% (տեսակարար կշիռը՝ 14.2%) և «Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն»՝ աճի տեմպը՝ 103.4% (տեսակարար կշիռը՝ 5.1%):

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՃԻ ՏԵՄՊ, ԱՃՈՂԱԿԱՆ, %

Թեև ծառայությունների մյուս տեսակների գծով գրանցվել է նվազում, սակայն որոշ ծառայությունների հատվածներում գրանցվել են աճեր: Մասնավորապես, «Տեղեկատվություն և կապ» ծառայությունում նվազումը կազմել է 2.0%, սակայն վերջինիս հատված հանդիսացող «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և տեղեկատվական ծառայությունների» աճի տեմպը կազմել է 117.4% (հեռահաղորդակցություն ենթախմբի ցուցանիշը, որի տեսակարար կշիռը կազմում է ՏՀՏ ծառայությունների մոտ 70%, նվազել է 6.5%-ով), «Կացություն և հանրային սնունդ» ծառայության ծավալի 0.7% նվազման դիմաց վերջինիս հատված հանդիսացող «կացության կազմակերպում» ծառայության աճի տեմպը կազմել է 107.1 %, «Տրանսպորտ» ծառայության նվազումը կազմել է 25.4%, սակայն վերջինիս հատված հանդիսացող « Փոստային ծառայության» աճի տեմպը կազմել է 107.6%:

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ, %

2015թ. 9 ամիսներին ծառայությունների կառուցվածքում առաջատար են ֆինանսական և ապահովագրական գործունեությունը (տեսակարար կշիռը 23.5%) և տեղեկատվություն և կապը (տեսակարար կշիռը 18.9%): 2010թ. 9 ամիսների համեմատությամբ ծառայությունների կառուցվածքում նվազում է գրանցվել «Տրանսպորտ» և «Տեղեկատվություն և կապ» ծառայությունների գծով: Մնացած բաժիններում էական փոփոխություն չի գրանցվել:

6.3 Այլ ծառայություններ

2010-2014թթ. համեմատությամբ 2015թ. գրանցվել է նվազում ՏՀՏ ոլորտի բոլոր ենթաճյուղերում:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՀԻՄԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

	2010-9	2011-9	2012-9	2013-9	2014-9	2015-9
ՏՀՏ ոլորտի ծավալ, մլրդ դրամ						
ՏՀՏ, այդ թվում	141.5	141.0	155.5	171.1	173.1	170.8
արտադրություն	1.2	1.3	1.4	1.4	1.6	0.4
առևտուր	6.4	12.9	14.2	20.8	21.2	20.6
ծառայություններ, որից՝	133.8	126.8	139.9	148.8	150.3	148.9
հեռահաղորդակցություն	119.5	118.1	122.9	127.7	128.0	119.7
ՏՀՏ ոլորտի աճ, %						
ՏՀՏ, այդ թվում	4.0	0.3	4.6	12.3	0.9	-2.6
արտադրություն	26.3	7.1	-12.2	-0.1	16.5	-13.9
առևտուր	81.4	25.6	8.7	38.8	0.1	-8.3
ծառայություններ, որից՝	1.9	-1.6	4.4	9.8	0.8	-1.7
հեռահաղորդակցություն	1.0	-1.5	2.6	8.7	0.2	-6.5

2015թ. ինը ամիսներին նախորդ տարվա նույն ժ/շ նկատմամբ զբոսաշրջիկների թվի նվազում է արձանագրվել, ինչպես ժամանողների, այնպես էլ մեկնողների գծով: Է:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

	2010-9	2011-9	2012-9	2013-9	2014-9	2015-9
Զբոսաշրջիկների թվաքանակ, հազար մարդ						
ժամանողներ	487.9	551.6	603.1	677.9	941.2	932.6
Մեկնողներ	474.6	546.2	608.2	678.8	886.3	874.4
Զբոսաշրջիկների թվաքանակի աճ, %						
ժամանողներ	15.6	13.1	9.3	12.4	38.8	-0.9
Մեկնողներ	19.2	15.1	11.4	11.6	30.6	-1.3

2015թ. երրորդ եռամսյակում հանրապետություն են ժամանել 443 087 զբոսաշրջիկներ (2015թ. հունվար-սեպտեմբերի ցուցանիշի 47.5%), կամ 2014թ. նույն ժ/շ նկատմամբ ցուցանիշը նվազել է 0.2%-ով: 2015թ. երրորդ եռամսյակում զբոսաշրջության նպատակով հանրապետությունից մեկնել է 409 296 մարդ, կամ 2014թ. համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ ցուցանիշը նվազել է 0.2%-ով:

Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներում 2015թ. 3-րդ եռամսյակում տեղավորվել են 55 372 զբոսաշրջիկներ (աճը 2014թ. 3-րդ եռամսյակի նկատմամբ՝ 16.3%), որոնցից 19.2%-ը բաժին է ընկել ԱՊՀ երկրներին, 28.8%-ը՝ ԵՄ երկրներին և 52.0%-ը՝ այլ երկրներին:

2015թ. հունվար-սեպտեմբերին ներքին զբոսաշրջության գծով գրանցվել է 0.4% նվազում: Հիմնականում այն բուժման նպատակով 27.4% և գործնական նպատակով 10.1% այցելությունների նվազման հետևանք

7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

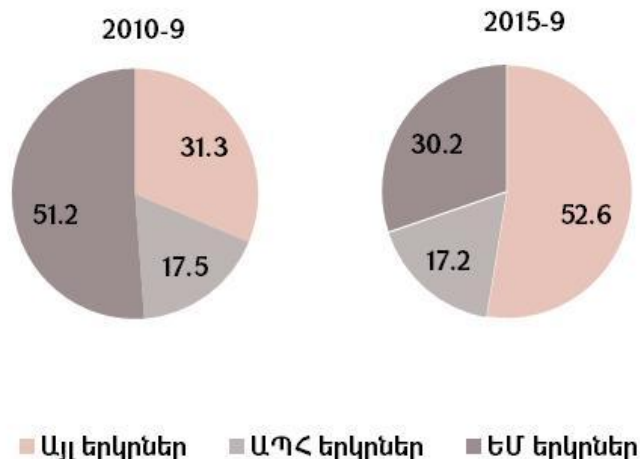
Արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2014թ. նույն ժ/շ նկատմամբ կրճատվել է 19.5%-ով, արտահանումը՝ 0.9%-ով, իսկ ներմուծումը՝ 26.6%-ով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԾԱՎԱԼ ԵՎ ԱՃ

	2010-9	2011-9	2012-9	2013-9	2014-9	2015-9
Արտաքին առևտրի ծավալ, մլն ԱՄՆ դոլար						
Արտահանում	726.2	973.3	1032.0	1088.6	1105.7	1095.7
Ներմուծում	2659.8	2974.6	3009.6	3081.0	3218.2	2361.7
Առևտրաշրջանառություն	3386.0	3947.9	4041.6	4169.6	4323.9	3457.4
Առևտրի հաշվեկշիռ	-1933.6	-2001.3	-1977.6	-1992.4	-2112.6	-1266.1
Արտաքին առևտրի աճ, %						
Արտահանում	48.2	34.0	6.0	10.6	1.9	-0.9
Ներմուծում	18.4	11.8	1.2	2.5	4.6	-26.6
Առևտրաշրջանառություն	23.7	16.6	2.4	4.5	3.7	-20.0

Արտահանում: Ըստ երկրների խմբերի արտահանման կառուցվածքում շարունակում են գերակշռել այլ երկրները՝ 52.6% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 45.7%), որոնց գծով գրանցվել է արտահանման 12.6% աճ: ԵՄ երկրների մասնաբաժինը կազմել է 30.2% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 32.1%), որոնց գծով արտահանումը նվազել է 2.5%-ով, իսկ ԱՊՀ երկրների մասնաբաժինը կազմել է 17.2% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 22.1%), որոնց գծով գրանցվել է 25.9% նվազում:

ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ
ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԻ, %

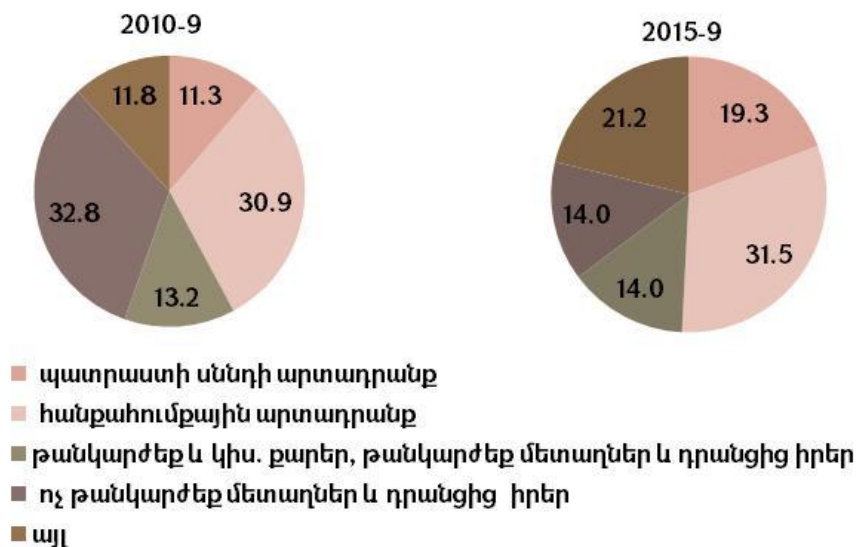

2014թ. ինը ամիսների համեմատությամբ այլ երկրների հետ արտահանման ծավալների աճին հիմնականում նպաստել են Իրաք՝ 64.5%, Կանադա՝ 24.9%, Վրաստան՝ 29.4%, Թուրքիա՝ 20.8% և Չինաստան՝ 11.9% արտահանման աճերը: ԵՄ երկրների հետ արտահանման նվազումը պայմանավորված է Լիտվա՝ արտահանման 43.2%, Նիդերլանդներ՝ 35.0%, Չեխիա՝ 20.6, Բելգիա՝ 16.3%, Գերմանիա՝ 9.0% նվազմամբ:

Արտահանման աճ է գրանցվել ԵՄ հետևյալ երկրների գծով՝ Իտալիա՝ 47.3%, Ֆրանսիա՝ 16.6%: ԱՊՀ երկրներ արտահանման ծավալների նվազումը պայմանավորված է, բացառությամբ Թուրքմենստանի, մնացած երկրների հետ արտահանման ծավալների զգալի նվազմամբ, մասնավորապես, ՌԴ՝ 27.8%, Բելառուս՝ 36.5%, Ղազախստան՝ 20.0%:

Արտահանման աճ է գրանցվել հետևյալ ապրանքային բաժիններում. «Բուսական ծագման արտադրանք»՝ 30.3%, «Հանքահումքային արտադրանք»՝ 22.0%, «Քիմիա և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք»՝ 10.6%, «Փայտ և փայտյա իրեր»՝ 50.2%, «Թուղթ և թղթից իրեր»՝ 36.6%, «Մանածագործական իրեր»՝ 56.9%, «Սարքեր և ապարատներ»՝ 20.0%:

ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ, %

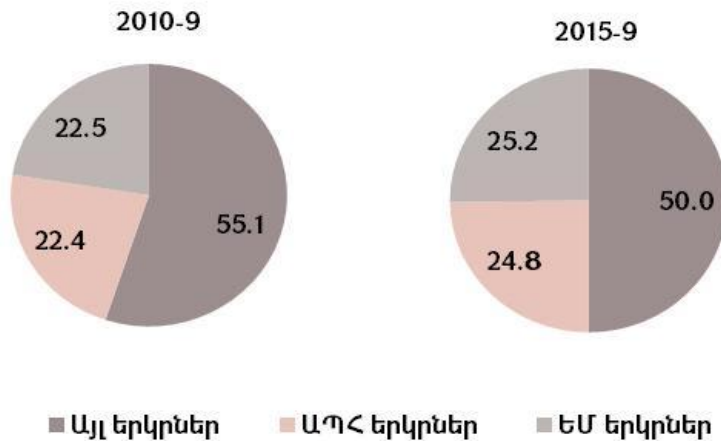

Արտահանման նվազում է գրանցվել հետևյալ ապրանքային բաժիններում. «Կենդանական և բուսական ծագման յուղեր և ճարպեր»՝ 35.0%, «Մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ»՝ 33.3%, «Ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր»՝ 33.0%, «Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք»՝ 20.0%, «Պատրաստի սննդի արտադրանք»՝ 10.8%, «Իրեր քարից, գիպսից և ցեմենտից»՝ 50.9%, «Թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր»՝ 8.5%:

Տարեսկզբին գրանցված զգալի նվազման դիմաց, արտահանման ծավալները (չնայած արտաքին առևտրի որոշակիորեն անբարենպաստ պայմանների՝ հանքահումքային արտադրանքների համաշխարհային գների նվազում, արտարժույթային շուկայում տարեսկզբին գրանցված և դեռևս ոչ ամբողջությամբ կայունացած շուկեր) ընդհանուր առմամբ վերականգնողական միտումներ են դրսևորում, ինչը թույլ է տալիս տարվա կտրվածքով ակնկալել արտահանման աճ:

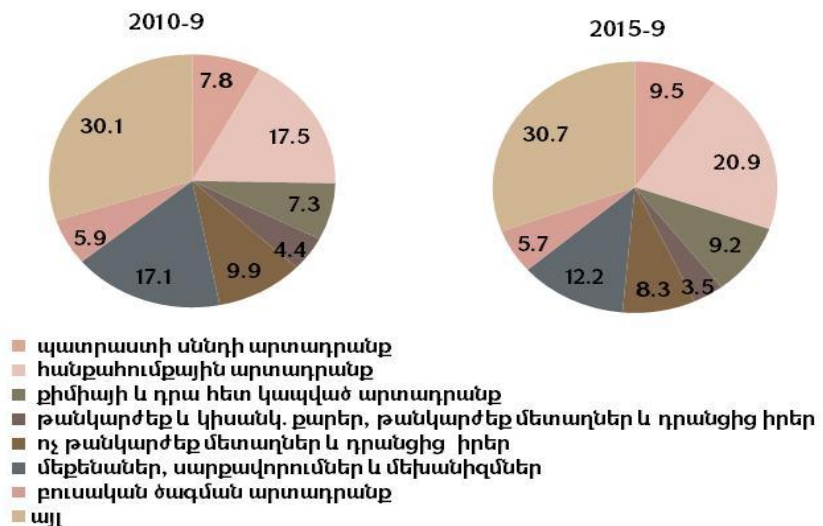
Ներմուծում: Ըստ երկրների խմբերի ներմուծման մեջ 2015թ. ինը ամիսներին նույնպես շարունակում են գերակշռել այլ երկրները՝ 49.9% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 51.6%), որոնց գծով ներմուծումը նվազել է 29.0%-ով: ԵՄ երկրների մասնաբաժինը կազմել է 25.2% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 26.0%), որոնց գծով ներմուծումը նվազել է 29.7%-ով, իսկ ԱՊՀ երկրների մասնաբաժինը կազմել է 24.8% (2014թ. նույն ժ/շ՝ 22.4%), որոնց գծով գրանցվել է 19.4% նվազում:

ՆԵՐՄՈՒԾՄԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ
ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԻ, %

Այլ երկրների հետ ներմուծման ծավալների նվազումը պայմանավորված է հետևյալ երկրներ ներմուծման ծավալների նվազմամբ՝ Վրաստան 49.1%, ԱՄՆ՝ 29.3%, Չինաստան՝ 25.9%, Թուրքիա 24.4%, Կանադա՝ 10.6% և Իրան՝ 9.8%: ԵՄ երկրների հետ ներմուծման ծավալների նվազումը պայմանավորված է հետևյալ երկրներ ներմուծման ծավալների նվազմամբ. Նիդերլանդներ՝ 57.0%, Բելգիա՝ 41.7%, Իտալիա՝ 25.9%, Միացյալ թագավորություն՝ 26.6%, Գերմանիա՝ 22.8%: Ներմուծման աճ է գրանցվել Դանիայի, Չեխիայի և Կիպրոսի հետ՝ համապատասխանաբար 87.2%, 27.3% և 20.7%: ԱՊՀ երկրներ ներմուծման ծավալների նվազումը պայմանավորված է Թուրքմենստանից՝ 24.2%, Բելառուսից՝ 51.3%, Ղազախստանից՝ 15.4% և ՌԴ-ից՝ 12.9%-ով ներմուծման ծավալների նվազմամբ:

ՆԵՐՄՈՒԾՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ, %

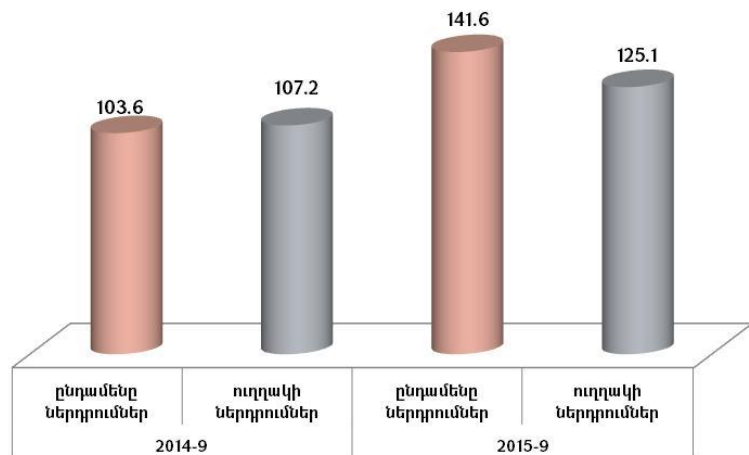

Ապրանքային բաժիններով ներմուծման աճ չի գրանցվել: Առավել կտրուկ նվազում է գրանցվել հետևյալ ապրանքային բաժիններով. «Թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր»՝ 64.5%, «Փայտ և փայտյա իրեր»՝ 41.6%, «Տարբեր արդյունաբերական ապրանքներ»՝ 47.7%, «Մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ»՝ 30.7%, «Հանքահումքային արտադրանք»՝ 19.6%, «Քիմիա և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք»՝ 17.1%, «Ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր»՝ 17.0%:

8. ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ՀՈՍՔԵՐ

Օտարերկրյա պետությունների կողմից 2015թ. ինը ամիսների ընթացքում ՀՀ տնտեսության իրական հատվածում կատարված ընդհանուր ներդրումների զուտ հոսքերի ծավալը կազմել է 141.6 մլրդ ՀՀ դրամ (296.3 մլն ԱՄՆ դոլար), որից ուղղակի ներդրումների զուտ հոսքերը՝ 125.1 մլրդ ՀՀ դրամ (262.0 մլն ԱՄՆ դոլար): Նախորդ տարվա համապատասխան ժ/2 համեմատ ընդհանուր ներդրումների զուտ հոսքերն աճել են 38.0 մլրդ դրամով (79.5 մլն ԱՄՆ դոլար), իսկ ուղղակի ներդրումների զուտ հոսքերը՝ 18.0 մլրդ դրամով (37.6 մլն ԱՄՆ դոլար):

ԻՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ՀՈՍՔԵՐԻ ԾԱՎԱԼՆԵՐ, ՄԼՐԴ ԴՐԱՄ

Շվեյցարիան գլխավորապես ներդրել է հանքագործական արդյունաբերությունում, Գերմանիան՝ հանքագործական արդյունաբերությունում և հիմնային մետաղների արտադրություն, Լյուքսեմբուրգը՝ էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարման և խմիչքների արտադրության ոլորտներում, Ռուսաստանի Դաշնությունը՝ դեղագործական արտադրանքի արտադրության, էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարման, հեռահաղորդակցության, մեծածախ առևտրի (բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից) և հիմնային մետաղների արտադրությունում, ԱՄԷ-ն՝ մեծածախ առևտրի (բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից) ոլորտում, իսկ Ֆրանսիան՝ խմիչքների արտադրությունում, հեռահաղորդակցություն և ջրի հավաքում, մշակում և բաշխում ենթաճյուղում: Իրական հատվածում կատարված օտարերկրյա ընդհանուր ներդրումների հոսքերի կառուցվածքում առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեն Շվեյցարիան՝ 31.5%, Գերմանիան՝ 21.0%, Լյուքսեմբուրգը՝ 19.9% և Ռուսաստանը՝ 10.1%, ԱՄԷ-ն՝ 7.1% և Ֆրանսիան՝ 6.9%:

Ներդրումները հիմնականում ուղղվել են հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր (58.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ ընդհանուր ներդրումների 41.6%), էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարման (37.3 մլրդ ՀՀ դրամ՝ ընդհանուր ներդրումների 26.3%), հիմնային մետաղների արտադրության (17.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ ընդհանուր ներդրումների 12.7%), մեծածախ առևտրի (բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից) (11.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ ընդհանուր ներդրումների 8.5%) և խմիչքների արտադրության (10.6 մլրդ ՀՀ դրամ՝ ընդհանուր ներդրումների 7.5%) ճյուղեր:

Փոխադարձ օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների համաթիվը (ՓՕՈՒՆ) գնահատում է երկրների ներդրումային փոխկապակցվածության աստիճանը: Համաթիվը մշակվել է Եվրասիական զարգացման բանկի կողմից և հրապարակվում է 2014թ.-ից: 2015թ. վերլուծականում ներառված են նոր և ճշգրտված վիճակագրական ցուցանիշներ, որոնք հնարավորություն են ընձեռում ներկայացնել վերլուծությունը 4 տարվա կտրվածքով:

ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$I = (A + B + 0,5(A - A' + B - B')) / (GDP_A + GDP_B) 1000k,$$

որտեղ՝ $k = \sqrt{(\ln A)^2 + 3(\ln B)^2} / \sqrt{(\ln A)^2}$: k գործակիցը փոփոխվում է 1-ից 2 միջակայքում, այսինքն՝ առանձին դեպքերում ուժեղանում է ՓՕՈՒՆ ցուցանիշը: Գործակիցը ներառելու հիմնական նպատակը երկրների ներդրումային զույգում ներդրումների մեծությամբ երկրորդ գործընկեր երկրին ավելի մեծ դերակատարում շնորհելն է այն նպատակով, որպեսզի ակնհայտ չառանձնանան այն ներդրող երկրների զույգերը, որտեղ երկրներից մեկը գերակշռում է:

I-ն՝ ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվն է,

A-ն՝ A երկրի կուտակված ՕՈՒՆ-երը B երկրում դիտարկվող ժամանակաշրջանի վերջում,

B-ն՝ B երկրի կուտակված ՕՈՒՆ-երը A երկրում դիտարկվող ժամանակաշրջանի վերջում,

A'-ն՝ A երկրի կուտակված ՕՈՒՆ-երը B երկրում երեք տարի առաջ,

B'-ն՝ B երկրի կուտակված ՕՈՒՆ-երը A երկրում երեք տարի առաջ,

GDP_A-ն՝ A երկրի ՀՆԱ-ն դիտարկվող տարում (տվյալները՝ ՀԲ 2015թ.),

GDP_B-ն՝ B երկրի ՀՆԱ-ն դիտարկվող տարում (տվյալները՝ ՀԲ 2015թ.):

2014թ. ԵՏՄ տարածաշրջանում տնտեսության մեջ ՓՕՈՒՆ-երի առաջատար հատվածներ են վառելիքային համալիրը (39.7%) և գունավոր մետալուրգիան (15.8%): Վերջիններիս մասնաբաժինը էականորեն մեծ է, քան միևնույն ցուցանիշները ԱՊՀ երկրների և Վրաստանի փոխադարձ ներդրումներում և կազմում է համապատասխանաբար 33.9% և 9.3%: Միևնույն ժամանակ կապ և նորարարական տեխնոլոգիաներ հատվածում (9.6%), ֆինանսական հատվածում (6.0%) և ենթակառուցվածքի ցանցերում (3.8%) կատարված ՓՕՈՒՆ-երը ԵԱՏՄ տարածաշրջանում բավականին ցածր է՝ համեմատած ամբողջ հետխորհրդային տարածաշրջանի նույն ցուցանիշների հետ և կազմում են համապատասխանաբար 12.1%, 7.8% և 7.1%:

ՓՕՈՒՆ-ի ՀԱՄԱԹԻՎԸ 2011-2014ԹԹ.

Ներդրումային զույգի ՕՈՒՆ-երի ծավալով առաջատարը	Ներդրումային զույգի երկրորդ երկիրը	ՓՕՈՒՆ-երի ծավալը 2014թ. վերջում, մլն դոլար	ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվը 2011թ.	ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվը 2012թ.	ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվը 2013թ.	ՓՕՈՒՆ-ի համաթիվը 2014թ.
Ռուսաստան	Հայաստան	3048	2.21	2.26	2.36	2.77
Հայաստան	Վրաստան	15	0.47	0.79	0.77	0.66
Հայաստան	Բելառուս	14	0.05	0.48	0.41	0.42
Ղազախստան	Հայաստան	10	0.11	0.10	0.09	0.07

Ղազախստանում, Բելառուսում, Հայաստանում և Ղրղզստանում ռուսական ներդրողների 10 խոշոր ծրագրերին 2014թ. ավարտին բաժին է ընկնում ԵԱՏՄ տարածաշրջանում կուտակված ռուսական ընդհանուր ՕՈՒՆ-երի մոտ 60%-ը: Խոշոր նախագծերի մեծ մասը կապված է ինժինեռական ենթակառուցվածքների ոլորտում կատարված կապիտալ ներդրումների հետ, իհարկե, ինչպես ամենաբազմազանը հանդիսացող նավթի և գազի տեղափոխման հետ կապված, այնպես էլ բջջային հեռախոսակապի ապահովման և երկաթգծային տրանսպորտի զարգացման հետ կապված (առաջին հերթին «ՔՋՃ» Հայաստան):

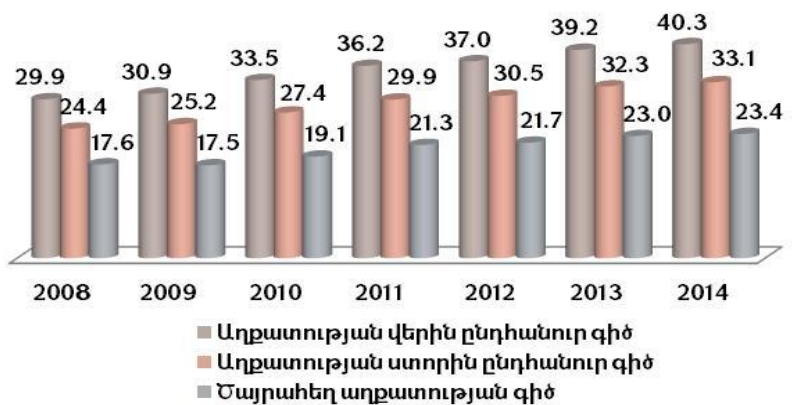
9. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐ ԵՎ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿ, %

Աղքատության մակարդակի նվազումը չի ուղեկցվել եկամուտների և ծախսերի բաշխման անհավասարության կրճատմամբ: Չնայած աղքատության գծերի աճին՝ 2014թ. նվազել են աղքատության բոլոր տեսակները:

ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳԾԵՐ, ՀԱՁԱՐ ԴՐԱՄ

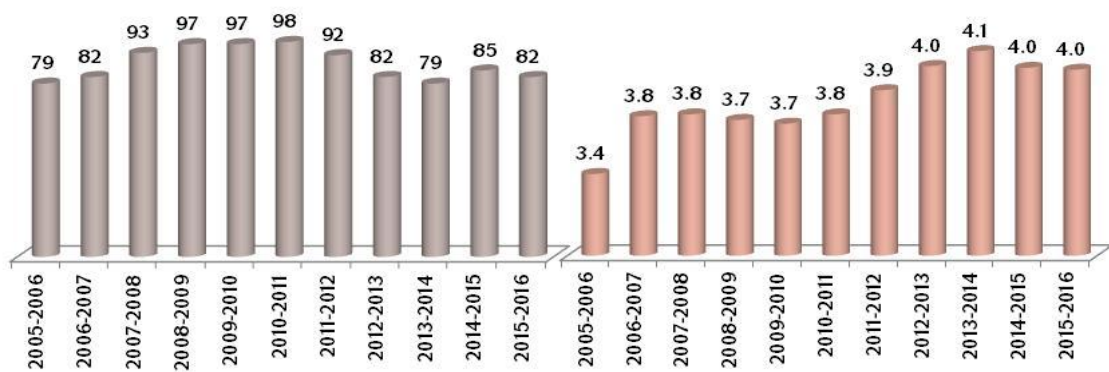
Աղքատության մակարդակի նվազումը չի ուղեկցվել եկամուտների և ծախսերի բաշխման անհավասարության կրճատմամբ: 2008թ. սկսած Ջինիի գործակիցները ինչպես ըստ եկամուտների, այնպես էլ ըստ սպառման շարունակում են խորանալ: Ընդ որում, եթե ըստ եկամուտների անհավասարությունը վեջին երեք տարիներին որոշակիորեն կայուն է եղել, ապա ըստ սպառման անհավասարությունը նկատելիորեն խորացել է:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ջինիի գործակից (ըստ եկամուտների)	0.339	0.355	0.362	0.371	0.372	0.372	0.373
Ջինիի գործակից (ըստ սպառման)	0.242	0.257	0.265	0.267	0.269	0.271	0.277
Աղքատության խորություն, %	5.1	7.8	8.1	7.9	5.6	5.9	4.5
Աղքատության սրություն, %	1.4	2.4	2.5	2.4	1.6	1.7	1.3

10. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԻՐՔԸ ԳԼՈՐԱԼ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ 2015-2016թթ ԻՆԴԵՔՍՈՒՄ

Հայաստանը՝

- 2015-2016թթ. ինդեքսում 4.0 միավորով զբաղեցնում է 82-րդ տեղը 140 երկրների շարքում
- Բարելավել է իր դիրքը 3 տեղով, պահպանել է նախորդ տարվա միավորը
- Հայաստանը դասվում է Արդյունավետության վրա հիմնված փուլին
- Ըստ տարածաշրջանի ընդգրկված է ԱՊՀ երկրների խմբում
- Գնահատված ԱՊՀ երկրների շարքում 7-րդն է (ներառյալն Վրաստանը)
- Հարևան երկրների շարքում վերջին տեղում է

	2015-2016	Փոփոխություն	2015-2016	Փոփոխություն
Գլոբալ մրցունակության ինդեքս	82	▲ 3	4.0	▬ 0.0
Հիմնական պահանջներ	81	▲ 1	4.4	▬ 0.0
Ինստիտուտներ	76	▼ -4	3.8	▬ 0.0
Ենթակառուցվածքներ	82	▼ -4	3.7	▼ -0.1
Մակրոտնտեսական միջավայր	72	▲ 5	4.7	▲ 0.1
Առողջապահություն և տարրական կրթություն	95	▲ 4	5.4	▲ 0.1
Արդյունավետության խթաններ	84	▲ 3	3.8	▬ 0.0
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում	72	▲ 3	4.3	▲ 0.1
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն	50	▲ 14	4.5	▲ 0.1
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն	58	▲ 16	4.3	▲ 0.1
Ֆինանսական շուկաների զարգացում	94	▲ 3	3.5	▼ -0.2
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	75	▼ -4	3.7	▬ 0.0
Շուկայի չափ	116	▲ 2	2.8	▬ 0.0
Նորարարության և կատարելագործվածության գործոններ	101	▼ -1	3.3	▲ 0.0
Գործարարության կատարելագործվածություն	97	▼ -4	3.7	▼ -0.1
Նորարարություն	107	▼ -3	3.0	▲ 0.0

